

Barbara Radke

Scenariusz lekcji religii dla szkoły ponadpodstawowej (technikum i liceum ogólnokształcące)

Temat: Ja, Pan, chcę być twym lekarzem (Wj 15, 26)

Ilość jednostek lekcyjnych: 1

Lekcja otwarta, 3 klasa

Cele katechetyczne – wymagania ogólne

- przypomnienie znaczenia pojęcia „cierpienia”,
- analiza definicji: „ *błogosławionych*”
- zapoznanie uczniów z treścią i interpretacją Kazania na Górze,
- zapoznanie z rolą przebaczenia w życiu człowieka,
- motywowanie do zachowania w swoim życiu, zasady przebaczenia

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Kazanie na Górze (Osiem błogosławieństw)

Uczeń po lekcji powinien:

- własnymi słowami potrafi zdefiniować pojęcie „cierpienia” i podać jego rozmaite aspekty,
- umieć zdefiniować, kim są: „błogosławieni” w ujęciu biblijnym,
- podaje różne interpretację słowa „błogosławieni” ujęte w „Kazaniu na Górze”,
- opowiedzieć o najważniejszych aspektach zawartych w „Kazaniu na górze”,
- rozumie istotę, wagę przebaczenia i uzdrowienia wewnętrznego w życiu człowieka.

Umiejętności

Uczeń po lekcji:

- podaje przykłady cierpienia i błogosławieństw,
- posiada zrozumienie koncepcji *przebaczenia*,
- uzasadnia „błogosławieństwa” jako Boży sposób drogi życiowej,
- uzasadnia „przebaczenie”, jako Boży sposób na wewnętrzną wolność emocjonalną.

Postawa

Uczeń po lekcji:

- podejmuje walkę z postawami zagrażającymi szczęściu tj. brakiem przebaczenia,
- inspiruje innych do zachowania przykazania miłości, w tym do przebaczenia,
- urzeczywistnia w swoim życiu postawę przebaczenia,
- samodzielnie analizuje wybrane teksty z *Biblii*, rozumie ich konstrukcję, założenia,

Odniesienie do programu nauczania: pt *Z Bogiem w dorosłe życie*
Komisja Wychowania Katolickiego KEP, AZ-3-01/18 dla klasy 3 liceum i technikum

Odniesienie do podstawy programowej:

- Księgi, języki biblijne i gatunki literackie w Biblii. Zasady interpretacji tekstów biblijnych (A.5),
- Nowy Testament, początki Kościoła (E.1.2),
- Świadkowie modlitwy (D.9),
- Interpretacja wybranych tekstów biblijnych w oparciu o poznane zasady (A.5.2);

Korelacja z edukacją szkolną

- Język polski: gatunki literackie, Biblia,
- Filozofia: autorefleksja, filozoficzna koncepcja miłości,
- Historia: czas wydarzeń historycznych (1 – 70 r n.e.), miejsce wydarzeń: starożytny Rzym, Palestyna; odniesienia do kultury i tradycji starożytnego Rzymu oraz Izraela,
- Geografia: zróżnicowanie religijne ludności świata,
- Wychowanie do życia w rodzinie: odpowiedzialność za swoje działania.

Formy organizacyjne pracy uczniów

Praca zbiorowa, praca indywidualna, praca w grupach

Metody i techniki dydaktyczne

Rozmowa kierowana, mini wykład, pogawędka, burza mózgów, mapa myśli, praca z tekstem, praca ze Słowem Bożym, praca z kartami pracy, notatka, tablica, prezentacja multimedialna

Środki i pomoce dydaktyczne

- Fragmenty Pisma Świętego (np. Mk 10, 51; Mt 11, 22 ; Mt 5, 44; Mt 6, 12; Mt 6, 14-15; J 10, 10, Łk 23, 34; Dz 7, 60),
- Benedict M. Heron OSB, *Uzdrowienie wewnętrzne i przebaczenie*, [w]: Modlitwa o uzdrowienie, Kraków 1992.
- Fragmenty: Mielnicki K. i in., Przewodnik metodyczny *Szczęśliwi, którzy żyją nadzieją*, Klasa III liceum, *Każdy ma swój charyzmat od Boga*, Jedność, Kielce, 2022, 187-192.
- Fragmenty *Modlitwy o uzdrowienie wewnętrzne – Autor Nieznany*, Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa, Olsztyn, 2008, [<https://www.nspj.com.pl/artykuly/179.html>], dostęp: 23.03.2024.
- Fragmenty *Modlitwy o przebaczenie*, o. Robert DeGrandis SSJ, Adonai. Pl, 2012 [<https://adonai.pl/modlitwy/?id=222>], dostęp: 23.03.2024.
- kard. Ryś G., *Błogosławieni, święci, szczęśliwi*, Kraków 2023.
- Zatorski W. OSB, *Osiem błogosławieństw*, [w]: Kto pragnie szczęścia, Tyniec 2008,
- karty pracy, zeszyt ucznia, notatki, prezentacja.

Przebieg lekcji

I. WPROWADZENIE

Modlitwa wstępna na rozpoczęcie lekcji religii z prośbą o potrzebne łaski i Bożą opiekę, którą inicjuje nauczyciel religii i kontynuuje wyznaczony uczeń

A. Przedstawienie uczniom celów lekcji (tj. wymagania ogólne) i podanie tematu lekcji.
Wyświetlenie prezentacji z tematem lekcji,

B. Nawiązania do wiedzy osobistej uczniów dotyczącej pojęcia „cierpienia”.

Nauczyciel zadaje do klasy pytanie: *Czym jest cierpienie?* Nauczyciel na środku tablicy zapisuje słowo *cierpienie*. Następnie zwraca się do uczniów z poleceniem, aby podali przykłady ze swojego życia cierpienia. Uczniowie podchodzą po kolei do tablicy i wpisują swoje propozycje, np.:

- ból ręki, kręgosłupa, choroba,
- smutek, depresja, samotność, odrzucenie,
- ból istnienia: Po co tu jestem? Jestem tu za karę?,

Nauczyciel uzupełnia treść i podaje, że istnieją takie choroby naszego ducha, które kładą się cieniem na życiu człowieka. To właśnie cierpienie, ból, doświadczenie odrzucenia, porzucenia, zdrady. Takie doświadczenia wynikają z głębokich zranień spowodowanych przez grzechy innych ludzi. Powodują one w człowieku m.in. ciągły strach, brak wiary we własne siły, ciągły smutek, brak nadziei, lęk itp. A to wszystko sprowadza się do braku miłości i wzajemnego szacunku. Nie przestrzegania przykazania miłości Jezusa. Wszyscy się z tym spotkaliśmy na pewnych etapach naszego życia. Wszyscy zostaliśmy na pewnym etapie życia zranieni. Jezus nie ukrywa, że będziemy zmagać się z trudnymi sytuacjami tu na świecie. Najlepszym tego przykładem jest *Kazanie na Górze*, zwane *Ośmioma błogosławieństwami*, skierowane do skrzywdzonych osób.

C. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tekstem biblijnym: *Kazanie na Górze* (Mt 5, 1-11), prosi aby jeden z uczniów przeczytał na głos tekst z (*karty nr 1*).

Następnie zwracając się do uczniów, nauczyciel wyznacza do wykonania ćwiczenie z (*karty nr 2*). Prosi o dopasowanie zawartych w tabeli błogosławieństw (oznaczenia od 1 do 8) z odpowiadającą im interpretacją (oznaczenia literami od A do H).

Nauczyciel wyznacza czas i podaje, że pierwsze trzy osoby, które odnajdą trzy dobre dopasowania otrzymają oceny bardzo dobre. Pozostali uczniowie otrzymają plusy.

Po udzieleniu odpowiedzi przez uczniów nauczyciel tłumaczy, że *błogosławieni*, to ludzie, którzy słuchają głosu Jezusa, idą za Nim, stając się Jego uczniami. Takich ludzi, Pismo Święte nazywa błogosławionymi, inaczej szczęśliwymi, rozradowanymi, ponieważ uwierzyli Jezusowi i już weszli na drogę nawrócenia, która prowadzi do Jego królestwa (Mielnicki i in., 2022). Błogosławieni – bo pozwolili Bogu działać. Święci – nie dlatego, że się tacy urodzili. Szczęśliwi – bo spotkali miłość, która zmieniła ich życie (Ryś, 2023).

II. ROZWINIĘCIE

A. Nauczyciel przedstawia mini wykład na temat przebaczenia i uzdrowienia wewnętrznego.

Każdy z nas w swoim życiu doznał zranień i cierpienia od innych ludzi. Jednakże przebaczenie jest kluczem do wielu, a nawet większości uzdrowień wewnętrznych. Nauczanie Jezusa na temat przebaczenia jest bardzo jasne i bardzo wymagające. Mamy modlić się do Boga, aby przebaczył nam nasze winy, *tak jak i my przebaczymy tym, którzy przeciw nam zawinili* (Mt 6, 12) (Benedict M. Heron OSB, 1992). Pomyślcie, że ludzie w kościele modlą się o twoje uzdrowienie wewnętrzne, a ty nadal cierpisz z powodu niepokoju, lęków, poczucia winy i złości, zdrady. W końcu sam Jezus, pragnie abyś był wolny od wewnętrznego strapienia mówiąc: *Ja przyszedłem po to, aby [owce] miały życie i miały je w obfitości* (J 10, 10).

Bardzo często mówimy sobie: „Przebaczyłbym mu, gdyby mnie przeprosił”; „Przebaczyłabym jej, gdyby nie zrobiła tego celowo”. Lecz nauczanie Jezusa jest jasne i proste: wezwani jesteśmy, by przebaczyć wszystko zawsze, bez żadnych wyjątków [...] Jezus powiedział jasno: *Miłujcie waszych nieprzyjaciół, módlcie się za tych, którzy was prześladują* (Mt 5, 44) (Benedict M. Heron OSB, 1992). I dalej powie: *Jeśli bowiem przebaczycie ludziom ich przewinienia, i wam przebaczy Ojciec wasz niebieski. Lecz jeśli nie przebaczycie ludziom, i Ojciec wasz nie przebaczy wam waszych przewinień* (Mt 6, 14-15). Brzmi to nawet jak nakaz. Dlaczego tak ważne jest dla Jezusa nasze wybaczenie? Ponieważ brak przebaczenia zamyka nas na miłość Boga. Zamknięci na przyjęcie przebaczenia, nie jesteśmy w stanie wzrastać i rozwijać się w pełni. Bez przebaczenia będziemy szli przez życie z poranioną duszą, ciągnąc za sobą bagaż doświadczeń z przeszłości. Tymczasem Jezus chce nas z tego uwolnić: *Przyjdzie do mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię* (Mt 11, 22).

Odnosnie samego przebaczenia. Musimy zdać sobie sprawę, że przebaczenie jest aktem wolnej woli, a nie uczuciem. Przebaczenie w pierwszej odsłonie nie oznacza wcale pojednania się z osobą, która nas skrzywdziła, ale oznacza naszą decyzję. Gotowość do podjęcia całego procesu związanego z przebaczeniem. Przebaczymy, bo to my chcemy być wolni od naszego bólu, cierpienia i psychicznych urazów. Przebaczymy, bo Jezus nas do tego zaprasza.

Może się zdarzyć, że po podjęciu decyzji o przebaczeniu, jeszcze przez jakiś czas będziemy odczuwać skutki zranienia: gniew, smutek, ból na myśl o tej osobie. Takie uczucia będą z nas wychodzić powoli. I warto dać sobie czas na to. Kiedy będziemy już wolni od tych uczuć, nadejdzie zapomnienie. Sprawdzianem jak dalece przebaczyliśmy danej osobie, jest to, czy potrafimy się za nią pomodlić, np. słowami Pana Jezusa: *Ojcze, przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią* (Łk 23, 34). *Nie poczytaj im tego grzechu* (Dz 7, 60).

B. Nauczyciel zachęca, aby uczniowie zapoznali się z *kartą nr 1*.

Nauczyciel uzupełnia informacje o przebaczeniu i podaje, że w modlitwie o uzdrowienie z bolesnych wspomnień, zranień i związków z przeszłości jest ważne dokładnie sprecyzowanie, tego co nas boli. Zauważmy, że gdy do Jezusa przychodzi niewidomy, Jezus zadaje mu pytanie: *Co chcesz, abym ci uczynił* (Mk 10, 51)? Czyżby Jezus nie wiedział, co dolega temu człowiekowi? Doskonale, wiedział. Jezus chce, abyśmy sami zwerbalizowali nasze cierpienie, bo często nie potrafimy nazwać naszego problemu „po imieniu”. Dopiero wtedy, gdy uda nam się to zrobić, możemy przystąpić do uzdrowienia i wybaczenia.

Nauczyciel prosi, aby uczniowie przeczytali tekst znajdujący się na *karcie nr 1*. Następnie zakreślili z rozmysłem trzy zdania, które wzbudzają w nich jakiegokolwiek poruszenia (obrazy, wspomnienia, myśli, uczucia). Następnie prosi, aby uczniowie spośród tych trzech wybrali w podobny sposób dwa zdania, potem jedno. A na sam koniec tylko jeden wyraz.

Nauczyciel kontynuuje. Zwerbalizowaliście swój problem. Uzdrowienie należy zacząć od tego właśnie wydarzenia, lub osoby z którą kojarzy się to słowo.

C. Nauczyciel przechodzi do odczytania modlitwy o uzdrowienie (*karta nr 3*).

Czyta na głos „modlitwę o uzdrowienie wewnętrzne”, prosząc aby uczniowie wsłuchali się w słowa i otwierali się na modlitwę do Pana Jezusa.

III. ZAKOŃCZENIE

Nauczyciel religii podsumowuje treści lekcji.

Podaje, że życie na świecie nie jest neutralne, tak aby człowiek mógł przejść przez nie bez ryzyka doznania cierpienia. Jednakże Bóg udziela nam pomocy w tym cierpieniu i pragnie nas z niego uleczyć.

Jezus radzi nam, abyśmy:

- Stali się *błogosławionymi*, czyli tymi, którzy słuchają Jego, idą za Nim, stając się Jego uczniami,
- Przyszli do Niego po pomoc w naszym cierpieniu: *Przyjdzie do mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię* (Mt 11, 22),

- Nazwali swoje cierpienie „po imieniu”: *Co chcesz, abym ci uczynił?* (Mk 10, 51),
- Przebaczyli tym którzy nas skrzywdzili, tak jak On to uczynił: *Ojcze, przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią* (Łk 23, 34). *Nie poczytaj im tego grzechu* (Dz 7, 60),
- Mogli żyć pełnią życia zgodnie z obietnicą Jezusa: *Ja przyszedłem po to, aby [owce] miały życie i miały je w obfitości* (J 10, 10).

ZALĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Karta pracy

Tekst biblijny: Kazanie na Górze (Mt 5, 1-11).

Podążając za wskazówkami nauczyciela religii uczeń podkreśla odpowiednie zdania lub słowa.

KAZANIE NA GÓRZE (Mt 5, 1-11)

Jezus, widząc tłumy, wyszedł na górę. A gdy usiadł, przystąpili do Niego Jego uczniowie. Wtedy otworzył swoje usta i nauczał ich tymi słowami:

- Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.
- Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.
- Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.
- Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.
- Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.
- Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.
- Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.
- Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.
- Błogosławieni jesteście, gdy [ludzie] wam urągają i prześladują was, i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe na was. Ciescie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie. Tak bowiem prześladowali proroków, którzy byli przed wami.

Załącznik nr 2

Karta pracy

Na podstawie tekstu biblijnego pt. Kazanie na Górze (Mt 5, 1-11) dopasuj określone błogosławieństwo (lewa strona tabeli) z odpowiednią interpretacją (prawa strona tabeli)

(Interpretacja błogosławieństw na podstawie: Zatorski W. OSB, 2008)

Oryginalna treść	Interpretacja
1. Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.	A. Pokój Chrystusowy jest pokojem w głębi serca mimo doświadczanych ucisków. Budowany jest on na zawierzeniu w zwycięstwo Jezusa nad światem pełnym walki.
2. Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.	B. Serce mają ludzie, którzy nie znają i nie próbują żadnych podstępów czy wykrętów, lecz są zawsze uczciwi wobec Boga i bliźnich, a tym samym stanowią przeciwieństwo obłudników.
3. Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadają ziemię.	C. To ci, którzy w życiu nie rozpychają się łokciami. Cichość jest rezygnacją z siły, z próby dominacji, wywyższania się.
4. Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.	D. To ci, którzy nad czymś ubolewają. Ten ból odnosi się do świata i jego zła. Taki smutek wynika z wewnętrznej niezgody na niesprawiedliwość panującą na świecie.
5. Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.	E. Na ich ustach jest wciąż okrzyk: «Pan naszą sprawiedliwością!» (Jr 23,6). Odnosi się do ludzi, którzy nie dają się sprowadzić tylko do wymiaru ziemskiego, lecz odwołują się do sprawiedliwości Boga.
6. Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.	F. Sąd Boży nie polega na osądzeniu w oparciu o przepisy Prawa, ale że to sam człowiek przygotowuje sobie wyrok przez to, co wybiera. Jeżeli wybiera miłosierdzie, miłosierdzia także doświadczy. Wybierając nienawiść, wchodzi w obszar, którym jest piekło. Życie jest zawsze wymianą, wzajemnością i wspólnotą.
7. Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.	G. To ci, którzy nie szukają spełnienia we własnym bogactwie, sile czy władzy. Pan Jezus wskazuje uczniom na konkretne doświadczenie ubóstwa duchowego i jego błogosławieństwa w życiu.
8. Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.	H. Wybór sprawiedliwości wymaga odwagi, grozi doświadczeniem nienawiści ze strony świata. Wytrwałość w znoszeniu „cierpienia prześladowania dla sprawiedliwości” daje udział w królestwie Bożym.

Załącznik nr 3

Karta pracy

Modlitwa o uzdrowienie wewnętrzne

Wysłuchaj się w modlitwę, którą będzie czytał nauczyciel i włącz się w nią w swoich myślach. Przed rozpoczęciem modlitwy spróbuj podjąć decyzję gotowości do rozpoczęcia procesu uzdrowienia wspomnień.

Panie Jezu, Ty przyszedłeś po to,
aby uzdrowić serca zranione i udręczone,
proszę Cię, abyś uzdrowił
urazy powodujące niepokoje w moim sercu.
Proszę Cię w szczególny sposób,
abyś uzdrowił tych, którzy są przyczyną grzechu.
Proszę Cię, abyś wszedł w moje życie i uzdrowił mnie od urazów psychicznych,
które mnie dotknęły w dzieciństwie
i od tych ran, które mi zadano w ciągu całego życia.

Panie, odwołując się do Twojej wielkiej rany, otwartej w Twoim Sercu,
ulecz małe rany mojego serca.
Ulecz rany moich wspomnień,
aby nic z tego, co mi się przydarzyło,
nie przysparzało mi już więcej cierpienia, zmartwień i niepokoju.

Nauczyciel religii dokonuje wtrącenia do modlitwy poniższego zdania:
Proszę Cię, w szczególny sposób dotknął teraz tego jednego słowa, które dziś wybrałem z tekstu Kazania na Górze i tego wszystkiego, co się z tym słowem wiąże (wspomnień, uczuć, obrazów).
Dotknij to Panie z największą Twoją subtelnością i uzdrów.

Nauczyciel prosi, aby uczniowie wymienili w myślach to słowo, a następnie po kilku sekundach ciszy kontynuuje modlitwę:

Ulecz, Panie, wszystkie te urazy,
które w moim życiu stały się przyczyną grzechu.
Pragnę przebaczyć wszystkim osobom,
które mi wyrządziły krzywdę (w tym miejscu należy wymienić imiona tych osób)

Wejrzyj na te urazy wewnętrzne,
które czynią mnie niezdolnym do przebaczenia.
Ty, który przyszedłeś uleczyć serca strapione, ulecz moje serce.

Ulecz, Panie Jezu, moje wewnętrzne urazy,
które są przyczyną moich chorób fizycznych, psychicznych, duchowych.
Oddaję Ci moje serce.

Zechciej je przyjąć, Panie, i oczyścić.

Napełnij mnie uczuciami Twego Boskiego Serca.

Pomóż mi być pokornym i cichym.

Ulecz mnie, Panie także z bólu, który mnie przytłacza z powodu śmierci drogich mi osób.

Spraw, bym mógł odzyskać pokój i radość.

Uczyń mnie prawdziwym świadkiem Twego Zmartwychwstania,

Twojego zwycięstwa nad grzechem i śmiercią, Twojej obecności jako Żyjącego wśród nas. Amen.